

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_26_MLUVNICKE_KATEGORIE_PODSTATNYCH_JMEN		
Název materiálu:	Mluvnické kategorie podstatných jmen		
Předmět:	Český jazyk	Ročník:	4.
Časová dotace:	45 min	Datum ověření:	10. 4. 2013
Jméno autora:	Mgr. Vladislav Rusín		
Klíčová slova:	Podstatná jména, pád, číslo, rod, vzor.		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Žák se naučí mluvnické kategorie pádu, čísla, rodu a vzoru. Pracuje s textem, třídí informace.		
Rozvíjené klíčové kompetence:	Kompetence k učení.		
Anotace, metodický list:	Žák se naučí mluvnické kategorie pádu, čísla, rodu a vzoru. Pracuje s textem, třídí informace.		
Použité zdroje:	Upravené texty z učebnice ČECHURA, Rudolf a Hana STAUDKOVÁ. <i>Český jazyk pro čtvrtý ročník</i> . Vyd. 2. Všeň: Alter, 2002, 159 s. ISBN 80-724-5004-2.		

PODSTATNÁ JMÉNA

Podstatná jména jsou názvy osob, zvířat, věcí, ale označujeme jimi i vlastnosti a děje. Jsou to slova ohebná, která se skloňují.

U podstatných jmen určujeme pád, číslo a rod (životnost).

Pádové otázky

1. pád (nominativ) – kdo? co?
2. pád (genitiv) – koho? čeho?
3. pád (dativ) – komu? čemu?
4. pád (akuzativ) – koho? co?
5. pád (vokativ) – oslovujeme, voláme
6. pád (lokál) – o kom? o čem?
7. pád (instrumentál) – kým? čím?

Číslo

jednotné (singulár) – určíme ho pomocí ukazovacích zájmen ten, ta, to

množné (plurál) – určíme ho pomocí ukazovacích zájmen ti, ty, ta

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Rod

mužský (maskulinum) – na podstatné jméno v základním tvaru ukážeme zájmenem *ten*

ženský (femininum) – na podstatné jméno v základním tvaru ukážeme zájmenem *ta*

střední (neutrum) – na podstatné jméno v základním tvaru ukážeme zájmenem *to*

U rodu mužského rozlišujeme životnost a neživotnost podle tvaru podstatného jména v 1. a 4. pádě. Podstatná jména rodu mužského životného mají tyto tvary různé (pes – psa), podstatná jména rodu mužského neživotného stejné (dům – dům). Podstatná jména s koncovou jsou vždy životná (soudce, důchodce, hokejista).

Přehled vzorů podstatných jmen

vzory rodu mužského: pán, hrad, muž, stroj, předseda, soudce

vzory rodu ženského: žena, růže, píseň, kost

vzory rodu středního: město, moře, kuře, stavení

Vzory podstatných jmen poznáváme zpravidla podle koncovek 1. a 2. pádu čísla jednotného. V některých pádech podstatná jména koncovku nemají.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Procvičování:

Určete mluvnické kategorie (pád, číslo, rod a vzor) podstatného jména:

alchymie mě zajímá

natáhl se na kožešinu

zmenšit hmotnost

Beroun je okresní město.

spolek přátel zvířat

Kněžna přijala nového lokaje.

je to rozený vůdce

bez zařazené rychlosti

upadl do bláta

rádcové!

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení:

alchymie mě zajímá - rod ženský, číslo jednotné, 1. pád, vzor růže

natáhl se na **kožešinu** - rod ženský, číslo jednotné, 4. pád, vzor žena

zmenšit **hmotnost** - rod ženský, číslo jednotné, 4. pád, vzor kost

Beroun je okresní město. -rod mužský – neživ., číslo jednotné, 1. pád,
vzor hrad

spolek **přátel** zvířat - rod mužský - životný, číslo množné, 2. pád,
vzor muž

Kněžna přijala nového **lokaje**. - rod mužský - životný, číslo jednotné, 4.
pád, vzor muž

je to rozený **vůdce** - rod mužský - životný, číslo jednotné, 1. pád,
vzor soudce

bez zařazené **rychlosti** - rod ženský, číslo jednotné, 2. pád, vzor kost

upadl do **bláta** - rod střední, číslo jednotné, 2. pád, vzor město

rádcové! - rod mužský - životný, číslo množné, 5. pád,
vzor soudce